

AcW-2014/110077

3 juni 2014

ADVIES GOVERNANCE DELTAPROGRAMMA

1. Inleiding

Aanleiding en doel van dit advies

Het Deltaprogramma is gestart in 2010 met als doel Nederland nu en voor de volgende generaties te beschermen tegen hoog water en de zoetwatervoorziening op orde te houden. In september 2014 zal de deltacommissaris in het Deltaprogramma 2015 een voorstel doen voor een aantal kaderstellende beslissingen over de delta, de deltabeslissingen, en voor voorkeursstrategieën voor de verschillende deelgebieden in het Deltaprogramma. Het kabinet zal op die voorstellen in dezelfde rapportage een reactie geven. Rijk, provincies, waterschappen en gemeenten zullen de deltabeslissingen en voorkeursstrategieën vervolgens in hun eigen plannen verankeren. Het Deltaprogramma gaat na het besluit over de deltabeslissingen en de voorkeursstrategieën een volgende fase in. De vraag is hoe in deze fase de organisatie van het Deltaprogramma eruit moet zien, zodat de deltabeslissingen ook daadwerkelijk worden geïmplementeerd.

De minister van Infrastructuur en Milieu heeft daarom de Adviescommissie Water (AcW) in haar brief van 14 maart 2014 gevraagd advies uit te brengen over de governance van het Deltaprogramma na de deltabeslissingen. Specifiek vraagt zij de AcW:

- Wat moeten de betrokken partijen binnen het Deltaprogramma vanuit hun eigen rol en verantwoordelijkheid in de vervolgfase oppakken? Hoe borgen we deze taakverdeling?
- Welke rol kan de deltacommissaris in deze vervolgfase spelen?
- Is hiervoor nog een Deltaprogramma-organisatie nodig in de huidige vorm en omvang, of volstaat een deltacommissaris met een klein, onafhankelijk secretariaat?
- Hoe kunnen we een efficiëntieslag bereiken in het jaarlijks uit te brengen Deltaprogramma? Hoe verhoudt zich deze rapportage tot andere jaarlijkse rapportages, zoals het MIRT-projectenboek en de begroting van het Deltafonds? Is daar een integratieslag wenselijk?
- Is een efficiëntieslag te bereiken in de organisatie en de bestuurlijke overlegstructuur van het Deltaprogramma, in relatie tot andere overlegstructuren zoals de Stuurgroep Water en het Bestuurlijk Overleg MIRT?

De AcW geeft in het voorliggende advies haar bevindingen ten aanzien van deze vragen.

Totstandkoming van dit advies

De commissie bouwt in dit advies voort op haar eerdere adviezen, in het bijzonder het advies over het kabinetsstandpunt inzake het Advies van de Deltacommissie (AcW-2008/333) en het advies over de Deltawet (AcW-2009/433).

Bij de totstandkoming van dit advies heeft de AcW gesprekken gevoerd met voor het Deltaprogramma verantwoordelijke bestuurders van waterschappen, provincies en gemeenten, ambtelijk betrokkenen en met vertegenwoordigers van kennisinstellingen. De commissie heeft kennis genomen van het recente advies van professor Teisman en dr. Van Buuren aan de deltacommissaris, en van de concept deltabelissingen en voorkeursstrategieën. Ook heeft de commissie zich laten informeren over ontwikkelingen buiten het Deltaprogramma, zoals de vernieuwing van het Meerjarenprogramma Infrastructuur, Ruimte en Transport (MIRT).

2. Hoofdpijnen advies

- Nederland staat voor grote opgaven in de delta. Daarom is door het kabinet de keuze gemaakt voor een organisatievorm die past bij het belang en de zwaarte van deze opgaven: een nationaal Deltaprogramma, een deltafonds en een deltacommissaris.
- De ervaringen in de afgelopen periode laten zien dat die organisatievorm goed heeft gewerkt.
- Tegelijkertijd is er nog veel werk te doen. De eerste fase van het Deltaprogramma is bijna afgerond, het komt er nu op aan dat tot verdere uitwerking, implementatie en uitvoering wordt overgegaan.
- Daarom is nu ook een goed moment om de organisatievorm opnieuw te bezien en deze waar nodig aan te passen aan de nieuwe fase.
- De AcW acht het van belang de samenwerking in een nationaal programma voort te zetten en ziet de komende periode nog een belangrijke toegevoegde waarde van de deltacommissaris in dit proces.
- De AcW ziet als rollen van de deltacommissaris: monitoren van de voortgang, faciliteren waar dat nodig is en interveniëren door zichtbaar knelpunten op tafel te leggen en partijen aan te spreken op hun verantwoordelijkheid.
- De AcW is van mening dat de figuur van een regeringscommissaris voor de Delta een bijzondere is, die bewezen meerwaarde heeft.
- De commissie adviseert dat de minister in 2016 de effectiviteit van het huidige institutionele framework laat evalueren. Daarbij gaat het zowel om de werking van het deltafonds en de Deltawet als over de figuur van de deltacommissaris. Op basis van die evaluatie kan worden bezien hoe de organisatie in de periode na 2017 het beste kan worden ingericht.

3. Toelichting

3.1 Terugblik

De verwachte klimaatveranderingen zullen grote opgaven met zich meebrengen voor de waterveiligheid en de zoetwatervoorziening. Het rapport van de Tweede Deltacommissie geeft aan dat deze opgaven niet acuut zijn, maar wel urgent. Om die reden is een nationaal Deltaprogramma gestart dat anticiperend op de toekomst maatregelen voor de waterveiligheid en de zoetwatervoorziening uitwerkt.

Kernpunten van de aanpak zijn:

- Nationaal wordt samengewerkt aan de opgaven van rijk en regio.
- Financiën zijn voor de langere termijn vastgelegd in een deltafonds met als doel de bekostiging van maatregelen, voorzieningen en onderzoeken op het gebied van waterveiligheid en zoetwatervoorziening.
- Er is een regeringscommissaris voor de delta benoemd met als opdracht het bevorderen van de totstandkoming en de uitvoering van het Deltaprogramma.
- Het Deltaprogramma, de instelling van een deltacommissaris en het deltafonds zijn wettelijk vastgelegd in de Deltawet.

In de gesprekken die de commissie heeft gevoerd, werden regelmatig vergelijkingen gemaakt met de organisatie van andere programma's op het gebied van waterveiligheid. Het Deltaprogramma heeft, anders dan bijvoorbeeld het programma Ruimte voor de Rivier destijds, voor een deel nog geen duidelijke kaders, nog geen duidelijkheid over de totaalopgaven en geen duidelijkheid over het budget en tijdsbestek. Mede daarom is voor het Deltaprogramma door de wetgever bewust voor een zwaardere vorm van organisatie gekozen met de instelling van een regeringscommissaris, een nationaal programma en een fonds, vastgelegd in de Deltawet.

De AcW constateert dat deze aanpak goed heeft gewerkt. Dat blijkt ook uit de evaluatie die professor Teisman heeft uitgevoerd¹. Belangrijke verworvenheden van het Deltaprogramma zijn:

- De lange termijnnoriëntatie, ingezet door de tweede deltacommissie, is in het Deltaprogramma overgenomen.
- De rijksopgaven zijn verbonden aan regionale ambities in een nationaal programma, en daardoor is samenhang gecreëerd.
- De aandacht voor water op de politieke agenda is vergroot.
- Het bewustzijn bij gemeenten en provincies van het belang van waterveiligheid en een duurzame zoetwatervoorziening is de afgelopen jaren vergroot.
- Er is een adaptieve aanpak ontwikkeld.
- Er heeft gezamenlijke kennisontwikkeling plaatsgevonden en de doorwerking van kennis in beleidsontwikkeling is vergroot.

Hiermee is goede voortgang geboekt op een aantal inhoudelijke dossiers. Dat is het meest pregnante in het waterveiligheidsdossier. Over een nieuwe systematiek voor normen voor de waterveiligheid en de aanpassing van de normen uit de jaren '60 aan de huidige demografische en economische ontwikkeling werd al ongeveer twee decennia gestudeerd en overlegd (Waterveiligheid 21^e eeuw, Veiligheid Nederland in Kaart). Deze inspanningen worden verzilverd in het Deltaprogramma, nu met de deltabeslissing waterveiligheid naar verwachting een besluit wordt genomen over de actualisatie van de waterveiligheidsnormen.

---

¹ Dr. Arwin van Buuren en Prof. dr. ing. Geert R. Teisman, Samen verder werken aan de Delta. De governance van het nationaal Deltaprogramma na 2014.

3.2 Uitgangspunten toekomstige organisatie

De commissie acht het van belang in de toekomstige organisatie bovengenoemde verworvenheden te behouden. Dat gaat niet vanzelf, inspanning blijft nodig om ervoor te zorgen dat partijen niet terugvallen in oude patronen van sectoraal en korte termijn denken. Dat neemt niet weg dat de organisatie waar nodig kan worden aangepast aan de opgaven die de komende periode centraal staan.

De deltabeslissingen en voorkeursstrategieën zijn geen eindpunt. De commissie ziet beleidsvorming niet als een lineair proces van onderzoek, het ontwerpen van beleidskaders (deltabeslissingen), naar uitvoering en handhaving. Er moet een goede interactie zijn tussen beleid en uitvoering, waarbij ervaringen in de uitvoering input leveren voor verdere beleidsontwikkeling. De deltabeslissingen zijn meer richtinggevend dan direct implementeerbaar, en hebben dus verdere uitwerking nodig door horizontale en verticale samenwerking tussen de verschillende betrokken besturen. De organisatie van het Deltaprogramma in de toekomst moet daar invulling aan geven.

Zonder uitputtend te willen zijn, heeft de commissie geconstateerd dat de volgende opgaven nog aandacht nodig hebben:

- Voorstellen voor waterveiligheidsnormen (normspecificaties) zijn er voor bijna alle dijktrajecten. Voor de overige dijktrajecten, waaronder die in de drie gebieden waar de mogelijkheden voor meerlaagsveiligheid worden verkend, is nog nader onderzoek en bestuurlijk overleg nodig.
- Voor het eerst wordt beleid ontwikkeld voor de zoetwatervoorziening op de lange termijn, waar dat voorheen met name was gericht op calamiteuze omstandigheden of beperkt tot verdroging van natuurgebieden. Die beleidsontwikkeling moet worden voortgezet en nadere afspraken zijn nodig voor de zoetwatervoorzieningsniveaus. Daarbij moet de aandacht voor de specifieke kwetsbaarheden van het watersysteem van de hoge zandgronden nog verder worden uitgebouwd.
- Ook het beleid voor ruimtelijke adaptatie aan klimaatverandering en waterrobuust inrichten moet nog verder worden ontwikkeld. Het advies over meerlaagsveiligheid dat de AcW voorbereidt, zal hier een aantal aanbevelingen voor doen.
- De voorkeursstrategieën voor de deelgebieden zijn richtinggevend en moeten voor een groot deel nog een stap verder worden uitgewerkt en worden voorzien van budget en tijdspad voordat kan worden overgegaan tot planvorming en uitvoering. Een belangrijk voorbeeld is de nog te maken keuze tussen dijkversterking en rivierverruimende maatregelen. Dijkversterking wordt geprogrammeerd en uitgevoerd in het HWBP, maar de wisselwerking met mogelijke rivierverruiming vraagt om aandacht. Deze nadere uitwerking vergt ook nog veel afstemming met andere ruimtelijke opgaven in het rivierengebied.
- Voor al deze opgaven is de komende periode nog verdere kennisontwikkeling nodig.

3.3 Taken rijk en regio in een gezamenlijk nationaal programma

Vanwege de redenen hierboven vermeld is de AcW van mening dat de aanpak van waterveiligheid en de zoetwatervoorziening in een nationaal programma gehandhaafd moet worden. Een gezamenlijk nationaal programma blijft nodig voor het bewaken van de samenhang, voor afstemming en doorwerking van het kennisprogramma en voor de verbinding van rijksopgaven met regionale ambities. Gedeeld eigenaarschap van het Deltaprogramma blijft van belang. Daarbinnen houden alle betrokken partijen hun eigen verantwoordelijkheden.

Een aandachtspunt de komende periode is ervoor te zorgen dat er voldoende ruimte en tijd is voor het afstemmen met de verschillende achterbannen van keuzen die in het Deltaprogramma worden gemaakt. Dat is cruciaal voor het draagvlak van het programma, dat nodig is juist nu het op uitvoering aan komt.

De keuze voor een nationaal programma staat los van de keuze voor het instellen van een regeringscommissaris voor dit programma, maar de deltacommissaris kan het nationale karakter van het programma wel versterken, door als neutrale aanjager te fungeren en te zorgen voor gelijkwaardigheid van alle betrokkenen in dit programma. De commissie gaat in de volgende paragraaf nader in op de rollen van de deltacommissaris.

Het rijk (in casu de minister van IenM) is verantwoordelijk voor de beleidskaders en voor de programmering van het Deltafonds. Daarbij benut zij de voorstellen van de deltacommissaris die tot stand zijn gekomen in overleg met de regio in het nationale programma. Zij heeft nationaal de systeemverantwoordelijkheid en vertegenwoordigt het rijksbelang in het Deltaprogramma.

De provincies hebben een regisserende rol in de regio. Zij hebben de positie om ervoor te zorgen dat investeringen in waterveiligheid en de beschikbaarheid van zoetwater passen in het lange termijnperspectief van de regionale ontwikkeling. Provincies moeten een sturende rol hebben om ervoor te zorgen dat nieuwe ruimtelijke ontwikkelingen op een waterrobuuste wijze plaatsvinden. Zij hebben ook een belangrijke rol bij het ontwikkelen van de regionale voorzieningenniveaus voor zoetwater.

De waterbeheerders (waterschappen en Rijkswaterstaat) zijn verantwoordelijk voor de programmering en uitvoering van maatregelen voor hoogwaterbescherming. De AcW vindt dat het HWBP in zijn huidige opzet als onderdeel van het Deltaprogramma moet worden gecontinueerd². Ten opzichte van het HWBP2 is de scope verbreed met aandacht voor de LCC benadering, wordt geanticipeerd op de nieuwe normen en zijn verkenningen opgestart naar piping en systeemwerking. De kennis die in het ruimte voor de rivierprogramma is opgedaan met rivierverruimende maatregelen moet in het HWBP worden geborgd. In het MIRT moeten op den duur aan de voorkant de integrale gebiedsagenda's worden bepaald inclusief de wateropgaven. Die gebiedsagenda's bieden dan kaders voor het HWBP.

Gemeenten hebben de verantwoordelijkheid om bij ruimtelijke ontwikkelingen rekening te houden met het belang van water(veiligheid). Zij moeten zich daarbij laten leiden door de uitkomsten van de watertoets. Investeren in capaciteit en kennis bij gemeenten om dat ook te kunnen waarmaken, blijft overigens nodig. Gemeenteambassadeurs hebben een goede rol vervuld de afgelopen periode en kunnen die de komende periode ook nog hebben. Bezien moet worden of dat voorzieningen vraagt vanuit het rijk. Ook bij de veiligheidsregio's moet worden geïnvesteerd in kennis waar het gaat om het betrekken van water in hun rampenplannen.

Eén van de verdiensten van het Deltaprogramma is dat er een brede deltacommunity is opgebouwd van spelers uit alle verschillende overheidslagen, kennisinstellingen en (in mindere mate) het bedrijfsleven. De AcW acht het zeer waardevol die community in stand te houden, omdat dat helpt bij het vasthouden van de urgentie, bij het halen en brengen van kennis en bij het integraal benaderen van de problematiek door de betrokkenheid van partijen die elkaar formeel en informeel kennen.

---

² Een 50/50 financiële bijdrage waterschappen en rijk, programmering op basis van urgentie, de zwakste delen het eerst aanpakken.

3.4 Deltacommissaris

De commissie vindt dat in de organisatie van het Deltaprogramma de figuur van een regeringscommissaris voor de delta moet worden gehandhaafd. De AcW onderschrijft de mening van de Deltacommissie (2008) dat de opgaven urgent zijn, maar de lange termijn betreffen. Dat betekent dat een grote mate van uithoudingsvermogen nodig is om noodzakelijke maatregelen daadwerkelijk uitgevoerd te krijgen en het onderwerp waterveiligheid en zoetwatervoorziening voor lange tijd op de agenda te houden. Een regeringscommissaris die voor een langere periode is benoemd dan de politieke ambtsdragers, heeft daarmee een langere termijn horizon dan de korte termijn cyclus van de politiek.

De AcW ziet de figuur van de deltagcommissaris als een constructie waarvoor door de wetgever bewust is gekozen, gezien het grote belang van de waterveiligheid en de zoetwatervoorziening. Een regeringscommissaris kan druk zetten op partijen om tot voortgang te komen door gezaghebbende adviezen uit te brengen aan het kabinet.

Regeringscommissarissen vormen niet een extra overheidslaag maar staan naast de bestaande structuur. De commissie is van mening dat juist in een gedecentraliseerde eenheidsstaat als Nederland, waar het rijk niet zonder daartoe strekkende wetgeving boven de andere overheden staat, een deltagcommissaris de samenwerking tussen overheidslagen kan bevorderen en de minister zo kan helpen haar systeemverantwoordelijkheid vorm te geven ten bate van het nationale belang. Een voorbeeld in deze zin is het besluit over de nieuwe normering van de waterkeringen. De deltagcommissaris biedt hier de bewindspersoon het vertrouwen dat zij over een dergelijk complexe materie een gedragen besluit kan nemen, gebaseerd op gezamenlijke kennis en met inbreng van de regio.

De AcW adviseert om de wettelijke taken van de deltagcommissaris niet te veranderen. Wel verschuift de rol gedeeltelijk van een meer beleidsvoorbereidende rol naar een rol om de voortgang en het gedachtegoed van het Deltaprogramma te bewaken. De commissie ziet de volgende taken voor de deltagcommissaris:

- Monitorende rol: de deltagcommissaris bewaakt de voortgang en houdt het overzicht. Daarbij let hij in het bijzonder op de lange termijn oriëntatie, de adaptieve aanpak in de uitvoering, de integraliteit van de plannen en projecten en de samenhang in de voorstellen voor rijks- en regionale maatregelen. De commissie wil benadrukken dat deze monitorende rol een andere is dan de rol van wettelijk toezicht die bij de Inspectie ligt.
- Faciliterende rol: de deltagcommissaris helpt waar nodig de regio's en het rijk bij gezamenlijke verdere beleidsontwikkeling en faciliteert de samenwerking in de uitvoering. Die samenwerking is op gang gekomen, maar zal nog niet overal vanzelf verder lopen.
- Interveniërende rol: de deltagcommissaris signaleert het als regio's achterblijven, als de samenwerking niet goed loopt, of als kansen voor een integrale aanpak in de regio worden gemist. De deltagcommissaris intervineert door zichtbaar knelpunten op tafel te leggen en heeft daarmee in die zin een sturende rol.
- De deltagcommissaris geeft in zijn jaarlijkse Deltaprogramma een overzicht van de voortgang van de rijks en regionale maatregelen.

- Gezamenlijk 'blijven nadenken' is nodig als basis voor adaptief deltamanagement. De commissie adviseert daarom dat de deltacommissaris een stimulerende rol houdt in het ophalen van de kennisvragen bij regionale programma's en een vinger aan de pols houdt of die vragen voldoende worden geadresseerd in de bestaande kennisontwikkeling bij onder andere IenM, STOWA, universiteiten en het bedrijfsleven.

Een regeringscommissaris is in de geschiedenis altijd ingesteld voor een bepaalde afgebakende periode, afhankelijk van het type dossier en de voortgang daarin. Bij het Deltaprogramma, dat juist is ontworpen om aandacht voor waterveiligheid en de zoetwatervoorziening voor de langere termijn vast te houden, is het naar de mening van de commissie logisch ook de figuur van de deltacommissaris voor een langere periode in stand te houden. Daarom is er door de wetgever ook bewust voor gekozen de functie van de deltacommissaris in de wet op te nemen. De invulling van die rol kan in de loop van de tijd wel aanpassing behoeven. De commissie adviseert daarom dat de minister in 2016 de effectiviteit van het huidige institutionele framework laat evalueren. Daarbij gaat het zowel om de werking van het Deltaprogramma, het deltafonds, de Deltawet als over de figuur van de deltacommissaris. Op basis van die evaluatie kan worden bezien hoe de organisatie in de periode na 2017 het beste kan worden ingericht.

3.5 Relatie Deltaprogramma en het MIRT

De AcW staat achter het streven om het Meerjarenprogramma Infrastructuur, Ruimte en Transport (MIRT) en het Hoogwaterbeschermingsprogramma (HWBP) naar elkaar toe te laten groeien. De vraag is echter in welk tempo en in welke mate dat moet gebeuren. In de huidige situatie komt water aan de MIRT tafels nog onvoldoende aan de orde, mobiliteit is daar dominant. Waterschappen zijn te weinig aangesloten op de Bestuurlijke Overleggen MIRT en waterprojecten worden daar slechts in beperkte mate geagendeerd. De commissie ziet daarom als eerste belangrijke stap het versterken van de positie van water in het MIRT. Dat kan door bestuurders van waterschappen het recht te geven bij de overleggen aan te sluiten en agendapunten in te brengen. Vervolgens is het van belang de komende jaren verder toe te groeien naar een situatie waarbij de gebiedsagenda's van het MIRT naast alle ruimtelijke opgaven in een gebied ook de water(veiligheids)opgaven in kaart brengen. Daarmee ontstaat per regio een goed geïntegreerd beeld van de ruimtelijke investeringsopgaven. Vervolgens kan verdere uitwerking, programmering en prioritering van maatregelen sectoraal plaatsvinden; voor dijkversterking gebeurt dat in het HWBP.

3.6 Bedrijfsleven

De commissie is van mening dat het bedrijfsleven in de komende periode nog actiever betrokken moet worden bij het Deltaprogramma. Bedrijven kunnen bijdragen aan de noodzakelijke kennisontwikkeling en innovaties. Een voorbeeld van dat laatste is het programma Kansen en de Markt in de regio Rijnmond-Drechtsteden waar bedrijfsleven, kennisinstellingen en maatschappelijke en publieke partijen gezamenlijk innovatieve oplossingen hebben geïdentificeerd.

Het Deltaprogramma is een internationaal voorbeeld van het organiseren van klimaatadaptatie en Nederland staat met het Deltaprogramma in de etalage. De manier van werken in een nationaal Deltaprogramma, op adaptieve wijze en met een speciaal daarvoor aangestelde deltacommissaris kan naar de mening van de AcW bijdragen aan de goede naam van Nederland als geavanceerd land op het gebied van watermanagement en daarmee aan de exportpositie van de Topsector Water.

3.7 Rapportages

Het jaarlijkse Deltaprogramma geeft de voortgang van het programma en de eventuele bijstellingen als gevolg van nieuwe kennis en inzichten. Dit is een rapportage van de minister van Infrastructuur en Milieu, op voorstel van de deltacommissaris, waar zowel rijks- als regionale maatregelen in zijn opgenomen, inclusief de middelen vanuit rijk en regio, en waar de samenhang in wordt beschreven. Het Deltaprogramma gaat niet alleen in op de lopende uitvoeringsprogramma's, maar ook op de middellange en lange termijn strategieën op het gebied van waterveiligheid en zoetwatervoorziening.

Daarmee geeft het de Tweede Kamer informatie over de voortgang van het Deltaprogramma. Het werkt als ijkpunt voor de gezamenlijke partijen om naar een rapportage toe te werken waarin iedereen zich herkent en aan committeert. Door de openbaarheid van het programma heeft het ook een krachtige externe werking. Om die redenen ziet de AcW ook in de toekomst meerwaarde in een jaarlijkse rapportage over het Deltaprogramma.

Een vraag die de minister aan de AcW heeft gesteld is of de rapportage vanuit efficiencyoverwegingen geïntegreerd zou kunnen worden met andere jaarlijkse rapportages waarin wordt gerapporteerd over watergerelateerde projecten, zoals het MIRT projectenboek en het boekje bij de begroting van het Deltafonds. Het MIRT projectenboek biedt een jaarlijks overzicht van ruimtelijke programma's en projecten van nationaal belang en is evenals het Deltaprogramma een bijstuk bij de begroting van het deltafonds. Het boekje bij het deltafonds biedt een samenvatting van de inzet en geeft een toelichting op de begroting van het deltafonds. De commissie is van mening dat deze drie producten niet in elkaar geschoven kunnen worden. Ze dienen een verschillend doel en hebben een verschillende afbakening. Een efficiencywinst wordt vooral bereikt als de gegevensverzameling aan de voorkant wordt gestroomlijnd, mocht dat aan de orde zijn. De commissie heeft geen inzicht in de mate waarin dat mogelijk is.

3.8 Bestuurlijk Overleg

Er is in de eerste fase van het Deltaprogramma veel bestuurlijk en ambtelijk overleg gevoerd en dat is voor een deel ook nodig bij een complex onderwerp met veel betrokkenen. De afgelopen periode heeft veel inzet gevraagd en dat heeft tot resultaten geleid. Dat neemt niet weg dat het nu een goed moment is om te bezien op welke wijze het overleg de komende periode ingericht zou kunnen worden. Uitgangspunt daarbij moet zijn: zo eenvoudig mogelijk organiseren, maar ook niet eenvoudiger dan dat.

Nationaal bestuurlijk overleg blijft nodig om het nationale programma gezamenlijk af te stemmen en de samenhang te bewaken. Het nationale bestuurlijke overleg over het Deltaprogramma zou naar de mening van de AcW kunnen worden geïntegreerd met het nationaal bestuurlijk overleg water. De voortgang van het Deltaprogramma is dan een onderdeel van de agenda van die stuurgroep. De commissie ziet het landelijke Bestuurlijk Overleg MIRT als zelfstandig overleg.

Het bestuurlijk overleg in de regio kan worden ingericht als maatwerk. De wijze waarop het overleg in de regio het meest effectief wordt georganiseerd en wie er aan tafel zitten verschilt per onderwerp (waterveiligheid, zoetwater) en per regio. De zoetwatermaatregelen op de hoge zandgronden hebben veel synergie met de opgaven van de Kaderrichtlijn Water. Het zou in die gebieden meerwaarde hebben om de Regionale Bestuurlijke Overleggen over de KRW en die over zoetwater te integreren. Voor waterveiligheid ligt een koppeling met de RBO structuur van de KRW minder direct voor de hand, maar ook daar zou een integraal bestuurlijk overleg in de regio meerwaarde kunnen hebben. De AcW adviseert om vanuit het Deltaprogramma te stimuleren dat regio's hun bestuurlijke overleggen zoveel als in de betreffende regio zinvol is met elkaar integreren.

In de integrale gebiedsagenda's van het MIRT dienen ook de ambities voor waterveiligheid en zoetwatervoorziening te worden opgenomen. Waterschappen moeten daarom naar de mening van de AcW structureel in de MIRT bestuurlijke overleggen worden betrokken, zodat geleidelijk een gelijkwaardige positie van de wateropgaven in het overleg tot stand komt. Vanuit de integrale gebiedsagenda's wordt dan vervolgens de programmering van waterveiligheidsmaatregelen in het HWBP gemaakt op basis van urgentie voor de waterveiligheid. Daarbij moet ook worden gekeken naar eventuele meekoppelkansen zoals het Deltaprogramma dat ook voorstaat. Daarvoor is het naar de mening van de AcW niet noodzakelijk dat de provincies in de stuurgroep van het HWBP plaatsnemen, mits er een goede koppeling is tussen MIRT en HWBP en mits provincies en gemeenten vervolgens vanuit het HWBP bij de ruimtelijke inpassing van maatregelen worden betrokken.

Daarnaast beveelt de AcW aan om goed na te denken over de regionale staffunctie. De huidige programmadirecteuren van de deelprogramma's staan nu voor neutrale procesbegeleiding en bieden die staffunctie in de regio. Zij helpen net als de deltacommissaris om de brug tussen rijk en regio te maken. Deze functionaliteit is in de toekomst zeker nog nodig.